

Petites heroïnes amb grans històries

Aquest cicle es projecta en el marc de l'exposició **Venerades i temudes**.

Filmografia (selecció)

Matilda (1996)

La mama és pura pluja (2020)

La Nina i el secret de l'eriqó (2023)

Mares i filles, heroïnes de cada dia (2019-2023)

El rol femení al llarg de la història s'ha vinculat a les tasques de cura i de la llar. La seva presència a la vida pública, gràcies, en gran part, al moviment feminista, és força recent. Malgrat tot, les dones han contribuït a l'evolució de la humanitat des de l'inici dels temps i des d'aquells àmbits on han pogut accedir i exercir el seu poder d'influència.

Ja des de la prehistòria, els éssers humans s'han organitzat de forma jeràrquica amb una clara predominància dels homes sobre les dones. Amb l'evolució de la humanitat i l'aparició de les civilitzacions, aquesta estructura es va mantenir amb algunes poques excepcions, on les dones d'algunes famílies reials o nobles van tenir l'oportunitat d'ocupar llocs de poder, governar i fins i tot liderar conflictes bèl·lics.

No va ser fins al segle passat, amb la Primera i la Segona Guerra Mundial, que les dones van abandonar l'àmbit privat per entrar al món laboral. Exercien feines que normalment ocupaven els homes, ja que ells havien estat cridats al camp de batalla. Aquest canvi va conscienciar la població d'un fet que havia quedat soterrat per la societat patriarcal, i és que les dones també poden formar part de l'àmbit social, laboral, econòmic i cultural, exactament igual que els homes. Però res no és tan fàcil, i si bé el col·lectiu

femení va viure una alliberació en aquella època, la postguerra va venir acompanyada de diverses campanyes publicitàries que buscaven remarcar el paper de la dona com a mestressa de casa.

Tot plegat fa palès l'esforç que han hagut de fer les dones al llarg dels segles per obtenir els mateixos drets que els homes. La revolució feminista, que va començar amb el moviment sufragista pel vot femení, ha aconseguit instaurar canvis importants que han permès orientar-nos cap a una societat igualitària, tot i que encara hi ha molt per avançar en matèria d'igualtat.

Però el més destacat és que, malgrat els impediments i les traves, les dones també han aconseguit, tot i fer-ho des de les ombres, marcar el curs dels esdeveniments històrics. Gràcies als estudis amb perspectiva de gènere, s'han rescatat forces personatges femenins importants oblidats pels historiadors tradicionals durant centenars d'anys. D'altra banda, i, contràriament al rol majoritari que ha exercit la dona fins no fa gaire, la identitat femenina ha estat venerada i alhora temuda per diverses civilitzacions antigues i tribus, conferint a la feminitat un poder gairebé màgic que ha servit d'inspiració per a l'empoderament de la dona dels nostres dies.

El poder femení en la història

Deesses, esperits, dimonis i santes: multitud d'éssers mitològics amb forma de dona han representat el poder femení en el transcurs de la història. Alguns d'ells s'han basat parcialment en la realitat, però en conjunt constitueixen un imaginari que ha influenciat la societat de tots els temps, contribuint a la percepció de la feminitat i a la construcció del que vol dir «ser dona».

L'organització patriarcal de la societat no només ha suposat un endarreriment pel que fa al progrés de les dones en alguns entorns professionals, com les arts, els esports o les ciències; sinó que ha creat, a través dels mites i els relats populars, diferents personatges que han anat construint idees preconcebudes sobre el gènere femení. En els contes clàssics, per exemple, no és estrany trobar que les dones submises i cuidadores són magnífiques persones, mentre que aquelles més curioses, rebels i independents són les més malvades i perverses.

Per sort, des de fa uns anys, les històries que ens arriben de la literatura, el teatre, el cinema, els videojocs i fins i tot la publicitat, han començat a representar les dones des d'una àmplia diversitat de models. A poc a poc, les noves generacions de nenes i nens es familiaritzen amb arquetips més fidels a la realitat, al mateix temps que integren la idea que la dona és igual de lliure i vàlida que l'home per ser ella mateixa, expressar els seus gustos i necessitats, així com exercir la professió que desitgi.

La saviesa i el coneixement

Diuen que el coneixement és poder, potser per això, antigament, l'accés de les dones a l'educació era força limitat. Amb el radicalisme religiós de l'Edat Mitjana, a més a més, es va començar a concebre les dones sàvies i solitàries com a una amenaça, etiquetant-les de bruixes i condemnant moltes d'elles a la foguera. El cinema ha reflectit aquest ésser semifantàstic des de punts de vista clàssics i moderns, amb pel·lícules com *El retorno de las brujas* (1993), *Matilda* (1996), *Kika superbruja y el libro de los hechizos* (2009), *Malèfica* (2014) o *Earwig i la bruixa* (2020).

La imaginació i la creativitat

El món de l'art també ha menyspreat històricament les dones, més considerades com a muses que no pas com a artistes amb talent, en consonància amb la creença que elles són objectes de veneració i inspiració però no subjectes creadors. Pel·lícules com *Frida* (2002), *Coco: de la rebeldía a la leyenda de Chanel* (2008), *Big Eyes* (2014), *Paula* (2016) i *Mary Shelley* (2017), han documentat la història de dones artistes que han transcendit malgrat els impediments socials.

L'ambició i el lideratge

Ja des de les civilitzacions més antigues, existeixen proves de la intervenció de figures femenines en l'àmbit polític i religiós. Dones amb determinació i poder de decisió, tals com la sacerdotessa sumèria Enheduanna, la filòsofa grega Hipatia, la guerrera celta Boudica, les dones empoderades d'Esparta o la faraona egípcia Cleopatra. Les pel·lícules *Cleopatra* (1963), *Maria Antonieta* (2006), *Àgora* (2009) o *Amèlia* (2009) són un petit tast per indagar més sobre aquests i altres personatges històrics amb nom de dona.

La justícia i l'activisme

La desigualtat de gènere tampoc no ha impedit a les dones alçar la veu davant les injustícies socials i mediambientals. Les històries que acompanyen aquestes activistes han estat recollides pel setè art a través de pel·lícules com *Erin Brockovich* (2000), *Criadas y señoras* (2011), *Sufragistas* (2015), *Okja* (2017) o *The Glorias* (2020).

#PetitsCinèfils

«Petits cinèfils» és un programa de cinema adreçat als més petits i a les seves famílies perquè gaudeixin plegats de l'experiència cinematogràfica. Es tracta d'una selecció de pel·lícules pensada per fer riure, reflexionar i aprendre a través d'obres que permeten treballar tant el sentit estètic com crític, a més de valorar la imaginació.

Segueix-nos

Consulta regularment l'agenda en línia

El centre disposa de servei gratuït de

Programació i coordinació a càrrec de

MODiband
projectes culturals